

Tadeusz Wiślański, Lech Czerniak

Racot, gm. Kościan, woj. leszczyńskie.
Stanowisko 18

Informator Archeologiczny : badania 18, 33

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RACOT, gm. Kościan
woj. leszczyńskie
Stanowisko 18

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Wielkopolski w Poznaniu
Pracownia Archeologii Pradziejowej

Badania prowadzili prof. dr hab. Tadeusz Wiślański i dr Lech Czerniak /autor sprawozdania/. Finansował IHKM PAN i WKZ Leszno. Pierwszy sezon badań. Osady kultury późnej ceramiką wstęgowej, kultury pucharów lejkowatych, kultury lużyckiej i wczesnego średniowiecza.

Badania są kontynuacją prac prowadzonych przez 5 sezonów w Białczu Starym, stan. 4 w ramach studiów nad osadnictwem neolitycznym południowo-zachodniej Wielkopolski. Wykopalista w Białczu ze względu na silne zniszczenie centralnej części stanowiska oraz słaby stan zachowania materiałów /np. brak kości/ nie dały odpowiedzi na główne pytania dotyczące gospodarki a zwłaszcza form zastępczości tej strefy Nizy. Stanowisko w Racocie zostało wytypowane spośród znacznej liczby neolitycznych punktów osadniczych znanych z wieloletnich badań powierzchniowych prowadzonych na Wysoczyźnie Kościańskiej przez ZAW IHKM PAN, jako charakteryzujące się najkorzystniejszym układem cech z punktu widzenia możliwości rozpoznania struktur osadnictwa "późnowstęgowego".

Stanowisko jest położone na niewielkim cyplu powstałym u zbiegu dwóch dolin rzecznych; na krawędzi stosunkowo rozległej doliny Strugi Racockiej i bezpośrednio przy niewielkim ciek, jej dopływie. Pokrywą glebową stanowiska i jego najbliższego otoczenia tworzą zdegradowane czarne ziemie na podłożu glin. Na powierzchni materiały "późnowstęgowe" wystąpiły w formie skupisk na przestrzeni około 3 ha.

Badania miały charakter rozpoznawczy. Wstępnie założono dwa rowy sondażowe na osi E-W o dł. 50 i 25 m i szer. 2 m, które potem sukcesywnie poszerzano. W sumie zbadano powierzchnię 562 m². Odkryto 56 obiektów reprezentujących następujące kultury:

1. Kultura późnej ceramiki wstęgowej /faza I-IIa "kluta"/; kilka fr. ceramiki na słoju wtórnym.
2. Kultura późnej ceramiki wstęgowej /faza IIb? -III, "grupa brzesko-kujawska"/; fr. 3 budowli trapezowatych i 25 jam /głównie 1 jama gospodarcza - "przydomowa"/.
3. Kultura pucharów lejkowatych /faza IV-V?/: 7 jam.
4. Kultura lużycka /Ha C/D?/: 3 jamy.
5. Wczesne średniowiecze: faza B/C - 1 jama, faza E/F - 13 jam.
6. Nie określone - 4 jamy.

Na szczególną uwagę zasługują pozostałości osadnictwa "późnowstęgowego", a zwłaszcza bardzo dobrze zachowane budowle trapezowate z rowem fundamentowym, będące pierwszymi tego typu obiektami w Wielkopolsce. Wszystkie budowle wystąpiły w niewielkiej odległości od siebie, różniły się orientacją i drugorzędnymi cechami konstrukcji. Fakt ten /wraz z przeciętami jam tej kultury oraz dużym zasięgiem materiałów na powierzchni/ świadczy, że odkryte stanowisko należy do wielofazowych osad "centralnych" w typie Brzeźcia Kujawskiego. Wśród chat wyróżnia się - najlepiej rozpoznany - obiekt 12, prawdopodobnie najmłodszy z nich. Dł. chaty - 37,6 m, szer. - 3,7 i /? / 6,5 m. Jej cechy charakterystyczne to: nietypowa w tej strefie Nizy orientacja /W-E/, podwójny rząd słupów na odcinku ponad 13 m w jednym z rowów /efekt naprawy? / oraz obecność prostokątnej przybudówki o wymiarach 6,8 x 4 m. Z obiektów omawianej kultury uzyskano liczny zbiór ceramiki, krzemieni /sur. bałtycki/ oraz kości zwierzęcych. Ceramika wykazuje typowe cechy "nizowych ugrupowań późnowstęgowych" silnie nawiązujące do centrum kujawskiego.

Materiały są przechowywane w ZAW IHKM PAN.

Badania będą kontynuowane.

RACZKOWICE, gm. Dąbrowa Zielona
woj. częstochowskie
Stanowisko 3

patrz
okres wpływów rzymskich

ROCHY, gm. Zduny
woj. kaliszkie
Stanowisko 1

patrz
wczesne średniowiecze

ROŻENTAL, gm. Pelplin
woj. gdańskie
Stanowiska 1 i 3

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadził mgr. Olgierd Felczak, Finansowało MA w Gdańsku. Stan. 1 - trzeci sezon badań; stan. 3 - pierwszy sezon badań. Osady kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko 1

Celem badań było ustalenie ostatecznego zakresu przestrzennego oraz uzupełnienie danych dotyczących szczegółowej chronologii badanej osady.